Svenska Filminstitutet

50 år

Filmfinansiering

En jämförelse av åtta europeiska länders statliga filmfinansiering

Kontakt: Svenska Filminstitutet, Box 27126, 102 52 Stockholm
Telefon: 08 665 11 00 | info@sfi.se | www.sfi.se

Produktion: Svenska Filminstitutet

Contact: Swedish Film Institute, P.O. Box 27126, SE-102 52 Stockholm
Phone: +46 8 665 11 00 | info@sfi.se | www.sfi.se

Production: Swedish Film Institute

Sammanfattning

Denna studie är en jämförelse av åtta länders offentliga finansiering av utveckling och produktion av film. De länder som ingår är Danmark, Finland, Frankrike, Nederländerna, Norge, Polen, Sverige och Österrike. Studien är inriktad på finansieringen av de nationella filminstituten eller motsvarande och hur de fördelar stöd till filmproduktion.

Jämförelsen utgår från hur de olika organisationerna är reglerade, vilka som är deras huvudmän och hur de styrs samt vilka uppdrag de har. En annan utgångspunkt är hur de är finansierade och hur stora resurser de har för stöd till filmproduktion. Vi jämför även vad det finns för olika stödformer och hur beslut om stöd fattas. För att sätta dessa förutsättningar och processer i relation till utfallet ser vi på hur stor filmproduktionen i respektive land har varit under en tioårsperiod samt hur stor biopubliken och den nationella marknadsandelen varit under samma tid.

Finansieringen av de organisationer som ingår i studien följer en av fyra huvudmodeller. De tre första modellerna är finansiering via direkta statsanslag (Danmark, Nederländerna, Norge och Österrike), överföring av vinster från nationell lotteri- och spelverksamhet (Finland) och skatt på intäkter från exploateringen av film på bio, tv, video/dvd och digitala plattformar (Frankrike och Polen) Den fjärde modellen är den svenska med finansiering dels från statsbudgeten, dels med bidrag från film- och tv-branschen i form av bland annat avgift på biobiljetter.

När det gäller förhandsstöd till filmproduktion använder samtliga här studerade länder sig av dels selektiva system baserade på en bedömning av enskilda projekt, dels på automatiska eller semiautomatiska system framför allt inriktade på mer kommersiella filmer. I de nordiska länderna bedöms enskilda projekt av konsulenter. Denna modell har också Nederländerna nyligen infört. I övriga länder görs i stället bedömningen av nämnder med representanter från filmbranschen i form av aktiva regissörer, manusförfattare och producenter. I några av länderna finns också automatiska efterhandsstöd baserade på antal biobesökare. När det gäller antalet producerade filmer och konsumtion av inhemsk film går det i några av länderna att se möjliga samband med ökade resurser eller nya målsättningar.

Studien huvudsyfte är att utgöra ett underlag för diskussioner om för- och nackdelar med olika system. Den är översiktlig och de olika stödsystemen beskrivs generellt med en strävan att lyfta det som särskiljer och som i en eller annan mening är unikt för de olika länderna. Den avslutande delen innehåller korta översikter över reglering, finansiering, stödformer samt produktion och konsumtion för vart och ett av de åtta länderna.

Innehåll

5. Inledning

7. Hur styrs och finansieras filminstituten?
8. Stöd till filmproduktion
9. Filmproduktion och filmkonsumtion

10. Danmark
12. Finland
14. Frankrike
16. Nederländerna
18. Norge
20. Polen
22. Sverige
24. Österrike

26. Källor

Inledning

Flera av de mål som formuleras i 2013 års Filmavtal innehåller internationellt jämförande perspektiv för svensk film. Enligt målen ska Svensk film ha den högsta marknadsandelen i Norden för nationell film. Sverige ska vara ledande när det gäller utveckling av nya medier liksom när det gäller såväl barn- och ungdomsfilm som dokumentär. Vi ska vara representerade på de tio viktigaste filmfestivalerna och finnas med i tävlingssektionerna i Berlin och Cannes.

Det är intressant att se på hur andra europeiska länders offentliga filmfinansiering ser ut. Denna genomgång syftar till att beskriva åtta länders offentliga filmfinansiering och de filminstitut eller motsvarande som sköter detta. Genomgången rör bland annat vilken roll de nationella organisationerna har, hur styrningen ser ut och hur pass detaljerad den är, hur organisationerna är finansierade, vilka prioriteringar de gör och hur prioriteringarna faller ut i termer av filmproduktion och hur filmerna når den inhemska publiken.

Med nödvändighet blir beskrivningen i flera avseenden översiktlig och den tar framför allt sikte på att lyfta det som kännetecknar respektive land. Organisationerna har i de flesta fall breda uppdrag som omfattar mer än stöd till filmproduktion. I olika grad handlar det om stöd till lansering av film i det egna landet och internationellt, stöd till bevarande och tillgängliggörande av filmarvet, spridning och utveckling av kunskap om film, stöd till biografer och distribution och mycket annat. Fokus i den här rapporten ligger på finansiering av filmproduktion. Övriga delar berörs mycket översiktligt.

De länder som ingår är förutom Sverige, våra nordiska grannländer Danmark, Finland och Norge, samt Frankrike, Nederländerna, Polen och Österrike. Med de nordiska länderna delar vi många gemensamma förutsättningar. Frankrike är allmänt betraktat som en mycket framgångsrik filmnation. Nederländerna har liksom vi utmaningar internationellt när det gäller språket men är samtidigt ett större land. Polen har genom införandet av en ny filmlag förändrat förutsättningarna för filmproduktion på ett dramatiskt sätt. Österrike är jämförbart i storlek men har samtidigt andra möjligheter när det gäller t.ex. spridning av filmerna till den tyska marknaden. Valet av länder har också till viss del varit inriktat på att hitta olikheter när det gäller hur den offentliga filmfinansieringen är organiserad.

Det är inte möjligt att värdera vad det är som leder till ett visst resultat enbart utifrån hur den statliga finansieringen är organiserad. Inte minst är den finansiering som filmbranschen själv står för en viktig faktor när det gäller vad som bestämmer vilka filmer som blir gjorda. Till det kommer i varierande grad finansiering från tv, regionala offentliga filmfonder och internationell finansiering, både privat och t.ex. paneuropeiska fonder. Denna jämförelse syftar därför främst till att ge underlag för en diskussion om olika offentliga modellers förtjänster och brister.

Rapportens inledande del innehåller först en sammanfattande jämförelse av organisationernas reglering och finansiering. Den följs av motsvarande jämförelse av stödformer inom den statliga filmfinanseringen samt en jämförelse av produktion och filmkonsumtionen i de åtta länderna. Rapportens andra del innehåller en beskrivning av respektive land.

Jämförande uppgifter från 2012 om organisationerna, deras filmfinansieringsbudget och filmkonsumtion i respektive land. Budgeten för filmproduktion är exklusive eventuella resurser ämnade för tv-drama, interaktiva medier, spelutveckling m.m.

	Danmark	Finland	Frankrike	Nederländerna	Norge	Polen	Sverige	Österrike
Befolkning i miljoner	5,6	5,4	63,4	16,7	5,1	38,2	9,6	8,5
Namn	DFI	Finlands filmstiftelse	CNC	Netherland Film fund	NFI	PISF	SFI	ÖFI
Organisatorisk form	Myndighet	Stiftelse	Myndighet	Fond	Myndighet	Myndighet	Stiftelse	Myndighet
Startår	1997 (1972)	1969	1946	1993	2008 (1955)	2005	1963	1981
Finansiering av filmproduktion	Statsbudgeten	Medel från nationell lotteriverksamhet	Skatt på biobesök, tv, dvd	Statsbudgeten	Statsbudgeten	Skatt på biobesök, tv, dvd	Statsbudget/bransch/ biobesöksavgift	Statsbudget
Budget produktion & utveckling film (m€)	33,3	26,7	123,4	23,9	36,9	22,3	36,3	14,8
Stödbudget per invånare (€)	5,9	4,9	1,9	1,4	7,2	0,6	3,8	1,7
Premiärsatta inhemska långfilmer	31	40	209	65	23	37	42	41
Premiärsatta inhemska långfilmer per miljon invånare	5,5	7,4	3,3	3,9	4,5	1,0	4,4	4,8
Antal biobesök (miljoner)	13,6	8,5	204	30,6	12,1	38,5	18,4	16,4
Biobesök per capita	2,4	1,6	3,2	1,8	2,4	1	1,9	1,9
Nationell Marknadsandel	29 %	28 %	40 %	16 %	18 %	19 %	22 %	4 %
Antal festivalfilmer[1]	39	13	237	100	11	29	34	21
Filmer i tävlan i Cannes/Berlin	2	0	13	0	0	0	0	2

[I] Filmer i officiella sektioner på 10 internationella festivaler: Annecy, Berlin, Cannes, Clermont-Ferrand, IDFA, San Sebastian, Sundance, Toronto och Venedig.

Hur styrs och finansieras filminstituten?

Samtliga organisationer som ingår i denna jämförelse är statliga i någon form och verkar under kulturdepartementet eller motsvarande i respektive land. I Sverige och Finland är det stiftelser med kulturdepartementet som huvudman medan Nederländerna har en statlig filmfond. I övriga länder är det myndighetsliknande institutioner.

Äldst av organisationerna är det franska CNC som skapades 1946. Därefter följer Svenska Filminstitutet som skapades 1963 och Finlands Filmstiftelse 1969. Danska Filminstitutet har funnits i sin nuvarande form sedan 1997 men har haft likartad organisation för stödet till filmproduktion sedan 1972 och andra föregångare längre tillbaka i tiden. Österrikiska Filminstitutet har verkat sedan 1983 medan den Nederländska Filmfonden är ett resultat av en sammanslagning av tidigare fonder 1993. Polska filminstitutet, som det ser ut idag, instiftades i den filmlag som kom 2005 och som innebar en tydlig nyordning på filmens område i Polen, även om det fanns filminstitut i Polen tidigare. Norska Filminstitutet har en lång historia men har sedan 2008 ny form då flera tidigare institutioner på filmens område slogs samman.

Styrningen av instituten sker via olika typer av regleringar som i flera fall sträcker sig över längre tidsperioder. Det handlar om filmlagar som de i Danmark (senast formulerad 1997), Finland (2000), Frankrike (1946), Polen (2005) och Österrike (2010). Regleringen kan också ha formen av fleråriga planer formulerade i filmavtal eller strategiska planer som i Nederländerna (2009-2012) och Sverige (2013-2015). Sådana filmavtal eller långsiktiga planer upprättas också i flera fall som komplement till de nationella filmlagarna, t.ex. i Danmark (2011-2014) och Finland (2011-2015).

Utöver att fastslå organisation och institutionella förutsättningar innehåller filmlagar och filmavtal formuleringar av uppdrag, målsättningar och prioriteringar. För alla organisationer ingår i uppdragen att i olika utsträckning verka för en stärkt filmbransch. Däremot är det skillnad när det gäller hur breda övriga uppdrag är. Den Nederländska Filmfonden har en tydlig inriktning på att bidra till filmproduktion medan övriga uppdrag handhas av andra institutioner. I Norge finns också en uppdelning av uppgifter mellan det Norska Filminstitutet och Film & Kino som bland annat har i uppdrag att ge stöd till biografer.

Finansieringen av organisationerna kan delas in i fyra huvudmodeller. I Danmark, Nederländerna, Norge och Österrike finns direkta anslag från statsbudgeten. I Finland utgörs finanseringen av vinstmedel från nationell lotteri- och spelverksamhet som överförs till filmstiftelsen. Budgeten för stöd till filmproduktionen från filminstituteten i Frankrike och Polen bygger i huvudsak på särskild beskattning av dem som exploaterar filmen t.ex. på bio, på tv och via video/dvd, medan övrig verksamhet baseras på anslag från staten. Budgeten som rör filmproduktion i Sverige utgörs av intäkter i Filmavtalet som i huvudsak är en kombination av statsanslag, bidrag från public service och privata tv-bolag samt biografavgiften som innebär att 10 procent av biografernas intäkter från biljettförsäljningen går till produktion av ny svensk film. I bland annat Sverige, Frankrike och Danmark är tv-bolagen dessutom ålagda att på olika sätt göra investeringar i den inhemska filmproduktionen.

Även om det i uppdragen till flera av institutionerna ingår att verka för och tillsammans med filmbranschen, och att finansieringen i en del fall bygger på beskattning av densamma, är det svenska Filmavtalet ovanligt på så sätt att branschen är part i ett avtal som styr det nationella filminstitutets verksamhet.

Stöd till filmproduktion

Finansieringen av utveckling och produktion av inhemsk film har flera likheter mellan de olika länderna sett till de olika stödordningar som används. Däremot finns det skillnader när det gäller var tonvikten läggs och vem som avgör vilka som ska få stöd.

I alla länderna finns selektiva stöd, dvs. stöd som baseras på en bedömning av kvaliteter i filmprojekten. I Frankrike, Polen och Österrike görs urvalet av nämnder eller kommittéer med representanter från filmbranschen, bl.a. manusförfattare, regissörer och producenter. De nordiska länderna har konsulentsystem i vilka enskilda individer står för urvalet. Nederländerna har tidigare använt nämnder, men har nyligen gått över till att använda konsulenter.

Utgångspunkten för bedömningen, vare sig den görs av nämnder eller konsulenter, är i flera fall fastlagd i filmavtal eller motsvarande. Kriterierna inkluderar konstnärliga kvaliteter, projektets genomförbarhet, ekonomiska förutsättningar, betydelse för den nationella kulturen och betydelse för utveckling av branschen med mera. Man kan utifrån styrdokumenten se skillnader i vad som ska betonas. I den polska filmlagen framhålls att den konstnärliga kvaliteten ska ha högsta prioritet. Det lyfts också fram som en viktig utgångspunkt för de selektiva stödordningarna i Danmark, Nederländerna, Norge och Österrike.

I alla länderna finns vid sidan av de selektiva stöden olika former av automatstöd eller semiautomatiska stöd där filmprojektet i sig inte utvärderas. Ett rent automatstöd är de efterhandsstöd baserade på sålda biobiljetter som finns i Finland, Norge och Sverige. I Österrike finns en stödordning som i stället för bedömning av projekt utgår från den sökandes tidigare film, den så kallade referensfilmsordningen. Stöd ges om referensfilmen uppfyller kravet på konstnärlig kvalitet, som innebär att filmen ska ha visats på internationell filmfestival, eller om den har haft ekonomisk framgång mätt i antal sålda biobiljetter. Även Frankrike har ett liknande system där stöd ges till producenter utifrån intäkterna från biobesök samt försäljning av video/dvd- och tv-rättigheter. Ett helautomatiskt stöd till filmproduktion i Frankrike har formen av en skatterabatt som undantar 20 procent av produktionskostnaderna, upp till ett tak och för vissa specificerade kostnader, från beskattning.

I Polen kan mer kommersiella filmer enligt filmlagen inte erhålla stöd av filminstitutet, men däremot få räntefria lån. I flera länder finns särskilda stödordningar för de filmer som bedöms ha stor publik potential. Marknadsstödet i Danmark är ett sådant där vid sidan av de förväntade besöken, också bland annat berättelsen och ekonomiska förutsättningar blir bedömda, i detta fall av en kommitté med representanter från branschen och det Danska Filminstitutet. Det holländska Screen NL Plus är ett stöd som delas ut utifrån en först-till-kvarn-princip till filmer där 70 procent av filmens budget är färdig. Ett liknande marknadsstöd till filmer med högre publikpotential finns också i Norge, och sedan det senaste Filmavtalet även i Sverige.

I samtliga länder finns särskilda ordningar för internationella samproduktioner och i olika utsträckning en betoning av och stöd till manus- och projektutveckling. I flera länder finns därutöver särskilda talangutvecklingsstöd. I Danmark finns sedan 2003 *New Danish Screen* som är inriktat på att utveckla filmens formspråk och berättelser. I Nederländerna finns *New Screen NL* med ett liknande uppdrag och i Norge kallas programmet *Nya vägar*. Under 2013 startade Svenska Filminstitutet *Moving Sweden* med liknande syften. I Sverige har tidigare funnits andra stödordningar för att utveckla talanger, t.ex. *Rookie*-satsningen mellan 2007 och 2009. Andra sätt att stötta talangutveckling är att inom ramen för övriga stöd använda det som ett möjligt kriterium för att erhålla de selektiva stöden som i Österrike, eller att ha andra stödnivåer för debutanter eller lågbudgetfilmer, som i Finland och Polen.

Filmproduktion och filmkonsumtion

Det finns förstås ett samband mellan hur mycket pengar som filminstituten disponerar och antalet filmer som produceras i respektive land även om inte all filmproduktion förutsätter stöd. Eftersom denna studie främst handlar om finansieringen av filmproduktion från de offentliga instituten eller motsvarande, har vi fokuserat på stödbudget och antal filmer som får stöd.

I Frankrike uppgick stödbudgeten för produktion och utveckling för film under 2012 till totalt drygt 120 miljoner euro medan den i Österrike var knappt 15 miljoner euro. Övriga länders budget för detta ändamål ligger däremellan. Eftersom länderna skiljer sig åt i storlek är det intressantare att jämföra budgeten utslaget per invånare. Då satsar Frankrike och Österrike ungefär lika mycket, 1,9 euro respektive 1,7 euro per invånare. Norge har den största stödbudgeten per invånare, 7,2 euro, följt av Danmark med knappt 5,9 euro medan Polen finns i den andra änden med 0,6 euro per invånare. De nordiska länderna sticker ut med högst budget per invånare för produktion och utveckling av film bland de åtta jämförda länderna (se tabell på sidan 6). Det är samtidigt viktigt att ha i åtanke att de nordiska länderna, befolkningsmässigt, tillhör de mindre i denna jämförelse och därmed har en betydligt mindre marknad. Behovet av att producera tillräckligt många filmer för att kunna upprätthålla en livskraftig produktion är samtidigt lika stort i dessa länder.

Antalet inhemska långfilmer, både spel- och dokumentärfilm, som hade premiär på bio 2012 i respektive land varierade från 23 i Norge till 209 i Frankrike. Om vi även här sätter det i relation till ländernas storlek ser vi att mellan knappt 4 och drygt 5 långfilmer per miljon invånare hade premiär i alla länder utom i Finland med drygt 7 och Polen med 1 film per miljon invånare. I de flesta länder har antalet premiärsatta inhemska filmer ökat under den senaste tioårsperioden medan det i Danmark och Sverige har varit relativt konstant. I flera fall går det också att se ett möjligt samband med politiska initiativ. I Polen har t.ex. antalet premiärsatta filmer närmast fördubblats efter införandet av filmlagen 2005. Även i Finland, Nederländerna, Norge och Österrike där nya målsättningsprogram formulerats och ökade resurser till stöd för produktion har tillförts har antalet premiärsatta filmer ökat. Också i Frankrike har antalet premiärsatta filmer ökat. Dessutom har antalet filmer där Frankrike ingår som minoritetssamproduktionsland ökat betydligt vilket återspeglar ändrade politiska inriktningar.

Om vi istället tittar på hur stor publik de inhemska filmerna får på bio är det Frankrike som har den högsta marknadsandelen, med 40 procent av de sålda biljetterna 2012. Det är i sammanhanget viktigt att notera att repertoaren på biograferna i Frankrike till minst 40 procent måste utgöras av europeisk film. En motsatt situation ser vi i Österrike där marknadsandelen för inhemsk film är knappt 4 procent. Den har också legat på ungefär samma nivå över en längre tid, och det går än så länge inte att se någon effekt av ökade resurser under senare år. Däremot ser vi förändringar i Polen där det ökade antalet polska filmer på bio också inneburit en ökad marknadsandel efter införandet av filmlagen och den fokusering på polsk film som den innebar både i termer av resurser och uttalade målsättningar. Även i Nederländerna och Norge kan man se en ökning av marknadsandelen under en tioårsperiod, även om den i båda fallen sjönk under 2012 till 16 respektive 18 procent. Näst efter Frankrike är det Danmark som har haft den högsta marknadsandelen på bio i hemlandet de senaste tio åren, nivån har legat mellan 25 och drygt 30 procent. Att den inhemska marknadsandelen i många fall är titelberoende visar flera exempel på. I Finland var marknadsandelen 28 procent 2012, vilket var i nivå med Danmark, efter att ha varit 10 procentenheter lägre året innan och varierat mellan 15 och drygt 25 procent de senaste tio åren. Den svenska marknadsandelen har under de senaste tio åren legat runt 20 procent med en topp på 33 procent under 2009 då Millenium-filmerna kom.

Danmark

Det Danske Filminstitut (DFI) är en statlig institution som lyder under det danska kulturministeriet. DFI grundades som en följd av filmlagen från 1972 för att samla och tydliggöra hur den statliga finansieringen till film skulle organiseras. Den nuvarande formen inrättades i filmlagen 1997 och är en sammanslagning av institutionerna DFI, Statens Filmcentral och Det Danske Filmmuseum. DFI ska enligt uppdraget i filmlagen från 1997 ge ekonomiskt stöd till manus, utveckling, produktion, lansering, visning och distribution av dansk film. DFI ska dessutom öka kunskapen om film i Danmark och främja försäljning av och kunskap om dansk film i utlandet. Det ligger också i DFIs uppdrag att bevara och tillgängliggöra film och material om film, svara för ett brett utbud av publika aktiviteter om film och säkra dialog mellan bransch och publik om institutets verksamhet. DFI ska även främja en professionell experimenterande filmkonst och talangutveckling, samt säkra produktion av upplysande film för bland annat undervisning.

Sedan 1999 upprättas fyråriga avtal mellan staten och DFI. Avtalen preciserar politiska prioriteringar och inriktningar, samt anger finansieringen av DFI under perioden. I det senaste avtalet, som gäller perioden 2011-2014, får DFI uppdraget att verka för en sund och bärkraftig produktionsmiljö, att ha ett flexibelt stödsystem för mångfald och förnyelse, att säkra en långsiktig talangutveckling och att ge stöd till utveckling av dataspel. Avtalet innehåller också uppdrag gällande digitalisering av mindre biografer och arthousebiografer, marknadsföring av dansk film i utlandet och ett uppdrag att bidra till en levande och mångfaldig filmkultur.

Danska Filminstitutets intäkter kommer från statsanslag och uppgår under 2013 till 62,7 miljoner euro. Av dessa utgör cirka 4 miljoner euro licensintäkter från public-service-tv som är avsedda för produktion av tv-drama. Hur budgeten är fördelad på institutets olika verksamheter framgår av diagrammet nedan till vänster. 38,3 miljoner euro eller 61 procent avser stöd till produktion och utveckling. Hur fördelningen på olika typer av projekt ser ut framgår av diagrammet till höger.

Stödet till lång spelfilm, som utgör drygt hälften av stödet till produktion och utveckling, fördelas inom flera olika stödordningar. Stöd till manus och utveckling utgör 15 procent medan den största delen, 46 procent, fördelas inom ramen för konsulentordningen som funnits i olika former sedan DFI grundades 1972. Vid DFI finns tre filmkonsulenter för spelfilm, varav en för film för barn och unga. Därutöver finns tre konsulenter för kort- och dokumentärfilm, varav en med inriktning på filmer för barn och unga. Avgörande för stöd från konsulent är filmprojektets filmiska och konstnärliga kvaliteter baserat på en bedömning av projektets originalitet, tematik, berättarteknik, uttryck, karaktär och dess filmiska värld.

Det nya marknadsstödet, som infördes i det senaste filmavtalet och som riktar sig till film med en tydlig publikpotential, omfattar 30 procent av budgeten. Stödet ges utifrån en värdering av berättelsen, publikpotential, distributionspotential, marknadsföring och ekonomisk genomförbarhet. Bedömningen görs av en kommitté bestående av representanter för branschen och DFI. Enligt filmavtalet ska det vid slutet av

avtalsperioden finnas en jämvikt mellan antalet filmer som har fått stöd enligt konsulent- respektive marknadsstödet. Det finns inom ramen för stödet till lång spelfilm också särskilda stödordningar för minoritetssamproduktioner, dvs. produktioner med utländsk huvudproducent, och för regionala produktioner. Från och med 2011 kan DFI använda 8 procent av den totala stödbudgeten till filmer med inriktning mot en internationell publik.

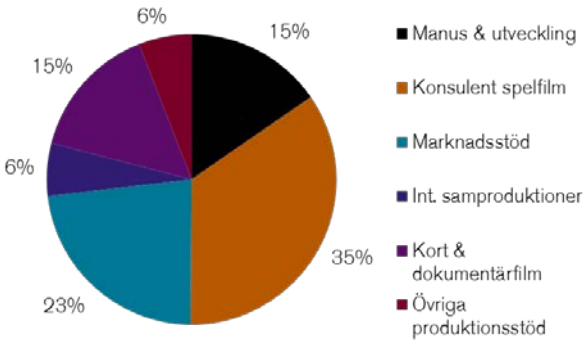

Samtidigt med det senaste filmavtalet skrevs ett mediepolitiskt avtal för 2011-2014 enligt vilket de statliga tv-bolagen DR och TV2 ska använda 7,5 miljoner euro per år i genomsnitt till dansk film. Av dessa medel ska knappt en miljon euro årligen överföras till DFI för användning till talangutveckling. Resterande drygt 6,5 miljoner euro ska användas till köp av visningsrättigheter för danska filmer, av vilka fyra fjärdedelar ska användas till lång spelfilm och en femtedel till kort- och dokumentärfilm. En fjärdedel av de köpta visningsrättigheterna ska användas till filmer riktade till barn och unga.

Den genomsnittliga stödandelen från DFI för de 18 danska spelfilmer som fick stöd 2012, helt danska eller majoritetssamproduktioner, uppgick till 29 procent. Den genomsnittliga budgeten för dessa filmer var 3,3 miljoner euro. För de 27 dokumentärfilmer som fick stöd 2012 var stödandelen 40 procent och budgeten i genomsnitt nära 400 000 euro.

I diagrammet nedan till vänster visas antalet långa spelfilmer som fått stöd per år de senaste tio åren. Inkluderar vi minoritetssamproduktionerna har antalet spelfilmer varierat mellan 25 och 30, med ett snitt på 27 spelfilmer per år. Fördelningen mellan helt inhemska och majoritets- respektive minoritetssamproduktioner har varit relativt lika under perioden.

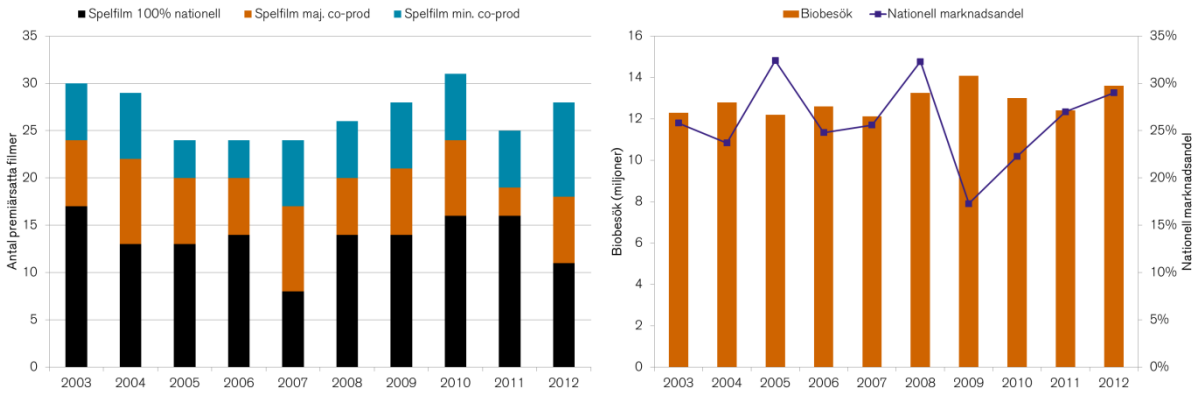

Antalet biobesök per år i Danmark har varit relativt konstant under samma period med i genomsnitt 12,8 miljoner biobesökare. Den danska marknadsandelen har varierat mellan 25 och 32 procent, förutom under 2009 då den var nere i 17 procent. I genomsnitt har den varit 26 procent. Under 2012 gjordes 13,6 miljoner biobesök varav 29 procent gällde dansk film.

Finland

Finlands Filmstiftelse grundades 1969 och är en oberoende stiftelse som lyder under utbildnings- och kulturministeriet. Deras nuvarande uppdrag formuleras i lagen om främjande av filmkonsten från år 2000. Uppdraget innefattar stöd till produktion och distribution av filmer och andra audiovisuella produktioner samt att främja finsk film både i Finland och internationellt. Stöden riktar sig i huvudsak dels till produktions- och distributionsbolag, dels till biografer, arrangörer av filmfestivaler samt till internationell lansering. Det senaste målsättningsprogrammet, som gäller för perioden 2011-2015, innehåller stärkt stöd till produktion och distribution av finsk film, stärkt satsning på ett digitaliserat nätverk av biografer, en förpliktelse för finsk tv att främja film och filmkultur. Programmet innehåller också förstärkning av exporten av finsk film, fokusering på internationella samproduktioner och på hur upphovsrätten för audiovisuellt innehåll ska säkras i ett förändrat medielandskap.

Filmstiftelsens budget kommer från ett statligt anslag som överför vinstmedel från nationell lotteri- och spelverksamhet. Budgeten för 2013 uppgår till knappt 27 miljoner euro vilket innebär att den därmed har ökat med omkring 11 miljoner sedan 2008. Till stor del är det en följd av satsningen i det senaste målsättningsprogrammet att stärka stödet till produktion. Detta har inneburit att produktions- och utvecklingsstödet ökat med drygt 7 miljoner euro under denna period.

Stöd till filmproduktion ges inom ett flertal stödordningar, inklusive manus- och utvecklingsstöd, förhandsstöd till produktion, marknadsföringsstöd och ett efterhandsstöd baserat på antal biobesök. Produktionsstöd kan sökas av finska produktionsbolag. För beslut om förhandsstöd finns fyra filmkonsulenter, två för spelfilm och en vardera för dokumentär- och kortfilm. Bedömningen baseras på en utvärdering av innehåll, uttryck och produktionsförutsättningar och inkluderar bedömning av manus, budget och finansieringsplan, produktionsplan och preliminär marknadsförings- och distributionsplan. En särskild stödordning finns också för minoritetssamproduktioner. Normalt är stödet begränsat till maximalt 50 procent av angiven budget, men för lågbudgetfilmer och vad som kallas arthousefilmer kan stöd ges med upp till 70 procent av budget.

Utöver stöd till filmproduktion finns stöd till distribution, biografer, import, filmfestivaler samt olika exportinsatser. Diagrammet nedan till vänster visar hur den totala stödbudgeten 2012, som uppgick till knappt 27 miljoner euro, fördelades mellan olika grupper av stöd. Diagrammet till höger beskriver hur stöd för produktion och utveckling fördelades 2012 på olika stödformer. 19 procent gick till manus och utveckling medan 68 procent gick till förhandsstöd och 4 procent till efterhandsstöd.

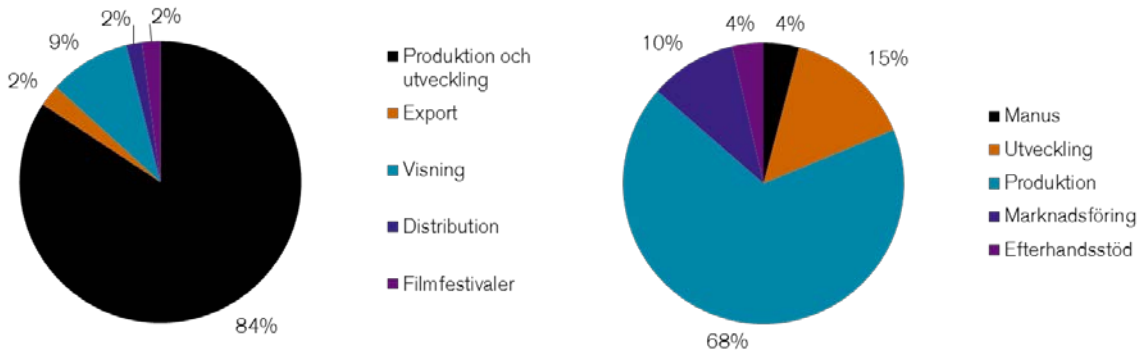

Under 2012 gick 78 procent av stödet till lång spelfilm, 13 procent till dokumentärer och resterande 9 procent till kortfilmer. Av hela stödet gick 5 procent till minoritetssamproduktioner.

Den genomsnittliga stödandelen 2012 för de 25 långa spelfilmer som fick stöd uppgick till 28 procent. För dokumentärfilm, 30 filmer, var motsvarande andel 37 procent.

Under de senaste tio åren har antalet premiärsatta finska filmer ökat markant. Den tydligaste ökningen gäller de helt inhemska produktionerna och dokumentärer. Det totala antalet biobesök har under samma tid varit relativt konstant med i genomsnitt 7,1 miljoner besökare per år. Under 2012 var biobesöken uppe i 8,5 miljoner, vilket är det högsta antalet biobesökare de senaste tio åren. Den nationella marknadsandelen nådde även den en hög nivå under 2012; 28 procent av besöken gällde finska filmer, vilket jämte 2010 är den högsta nivån de senaste tio åren.

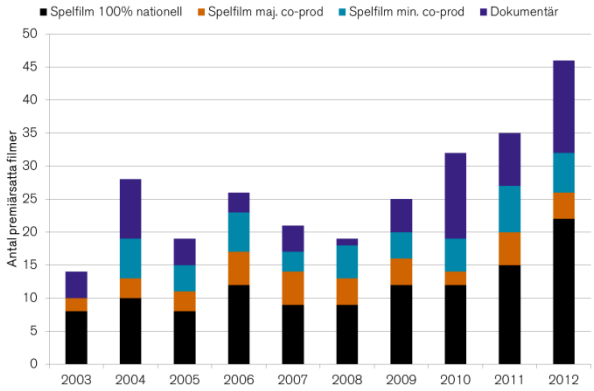

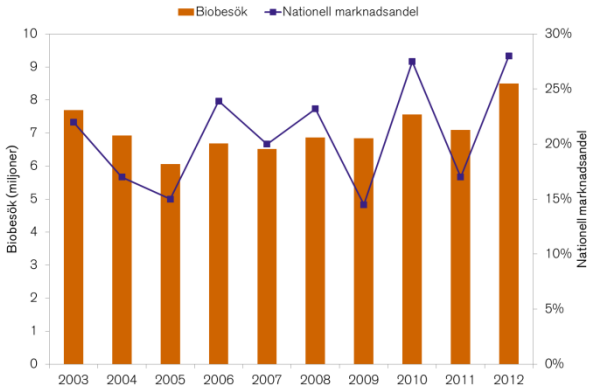

Frankrike

Centre National du cinéma et de l'image animée (CNC) som grundades 1946 är det franska nationella filminstitutet som med kulturdepartementet som huvudman tillämpar den statliga filmpolitiken. CNC har till uppdrag att se till att olika regelverk på filmens område följs, ge stöd till film, tv, multimedia, dataspel och teknisk industri med koppling till filmbranschen, främja fransk film och tv i alla fönster samt att bevara och tillgängliggöra filmarvet.

CNC:s stödbudget baseras i huvudsak på skatt på biobiljetter (TSA – Taxe spéciale additionnelle, 11 procent på biointäkterna), på tv-bolagens omsättning och reklamintäkter (TST – Taxe services de télévision, 5,5 procent på intäkterna) och på försäljning och uthyrning av video/dvd och numera också VoD (video & VoD, 2 procent på intäkterna) som överförs direkt till en stödfond. Aktiviteter som rör regelverk på filmens område, internationella aktiviteter, arkiv, stöd till professionella organisationer och utbildning finansieras med anslag från kulturdepartementet. Under 2012 tillfördes stödfonden 664 miljoner euro. Diagrammet nedan till vänster visar hur intäkterna 2012 fördelas på de olika skatteslagen, medan diagrammet till höger visar hur stödet fördelas på olika inriktningar. Kategorin övriga inkluderar stöd till video/dvd, VoD, innovation och dataspel, främjande och export.

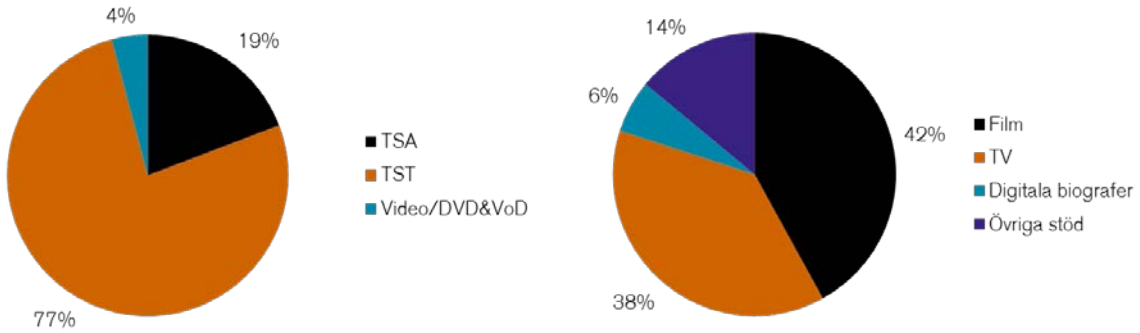

CNC har ett stort antal olika stödformer till film, både automatiska och selektiva. Ett av de automatiska stöden för filmproduktion utgörs av en skatterabatt som innebär att produktionsbolagen är undantagna skatt på 20 procent av produktionskostnaderna för vissa specificerade typer av kostnader upp till 1 miljon euro per film. I förslaget till den nya lagen (2013) som reglerar detta stöd, föreslås taket höjas till 4 miljoner euro per film och att nya typer av kostnader inkluderas. Ett liknande stöd i form av skatterabatt för internationella samproduktioner har också införts under senare år. Ett annat automatiskt stöd för filmproduktion ger producenter och distributörer ett stöd utifrån de totala intäkterna för deras senaste film från biografvisningar, video/dvd-försäljning och sålda tv-rättigheter.

De selektiva stöden till filmproduktion är dels riktade mot manus- och projektutveckling, dels utformade som ett förhandsstöd i form av räntefria lån utifrån en bedömning av manus eller färdig film. För internationella samproduktioner finns också selektiva stöd och speciella överenskommelser kring bilaterala samproduktioner med ett stort antal länder. Urvalet för de selektiva stöden görs av nämnder sammansatta av representanter för den franska filmbranschen.

2012 fördelades stöden till filmproduktion till lika stor del via automatiska som selektiva stödordningar 2012. Stöden till tv-produktioner fördelades till nära 70 procent via automatiska stödordningar.

Det finns därutöver automatiska och selektiva stödformer för både distribution och visning av film i form av stöd till biografer. Hur stöden till film fördelades mellan produktion, distribution och visning inom de automatiska respektive selektiva stöden framgår av diagrammen nedan.

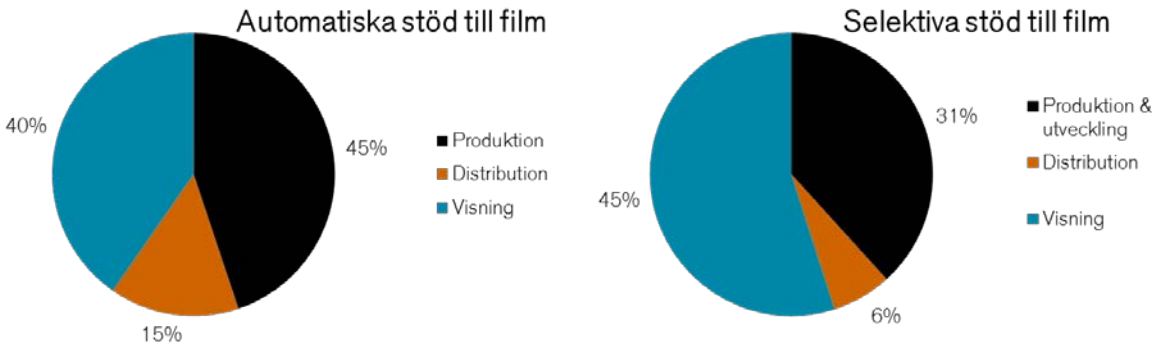

De senaste tio åren har antalet franska långfilmer, inklusive både spel- och dokumentärfilm, som haft biopremiär i hemlandet ökat från 212 till 279. Både de helfranska produktionerna och minoritetssamproduktionerna har ökat.

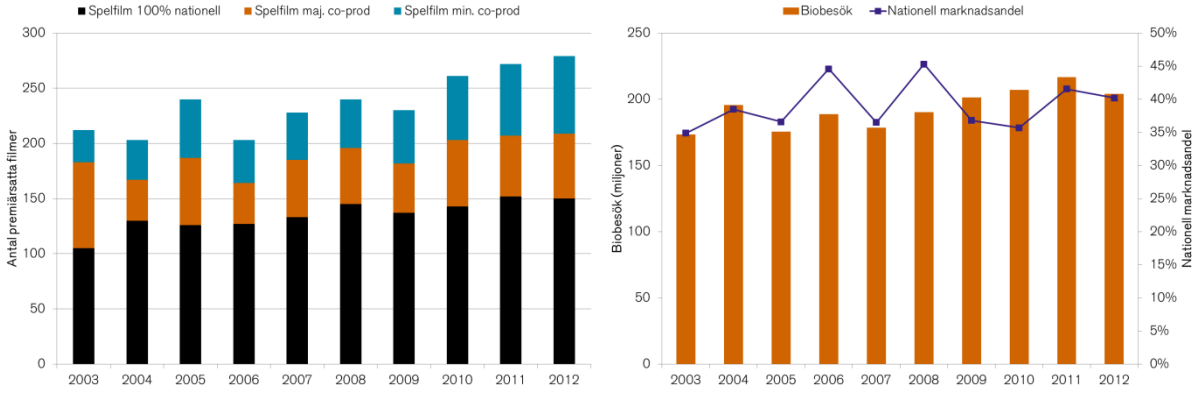

Under samma tid har de totala biobesöken ökat. Under 2012 gjordes 204 miljoner biobesök i Frankrike, vilket är 11 miljoner fler än snittet under den senaste tioårsperioden. Den franska marknadsandelen på hemmamarknaden har varit relativt konstant kring 40 procent med tydliga toppar under 2006 och 2008.

Nederländerna

Nederlands Film Fond är den offentliga institutionen för stöd till filmproduktion i Nederländerna och verkar under kulturdepartementet. Fonden, som bildades 1993 genom en sammanslagning av två fonder, är inriktad på kvalitet och mångfald inom spelfilm, kort- och dokumentärfilm, animation och experimentella filmer. Verksamheten är inriktad på stöd till utveckling, produktion, distribution och marknadsföring. I uppdraget ingår också att verka för att filmindustrin kännetecknas av ett gott klimat. Ytterligare uppgifter på filmens område som i många länder ligger inom filminstitutens ansvarsområde, sköts i Nederländerna av andra än filmfonden.

Filmfondens totala budget för 2013 om 27,3 miljoner euro fördelas mellan olika aktiviteter enligt diagrammet nedan. Det har därmed skett en minskning av de medel som filmfonden har att förvalta. Budgeten för de fyra föregående åren var omkring 10 miljoner högre per år.

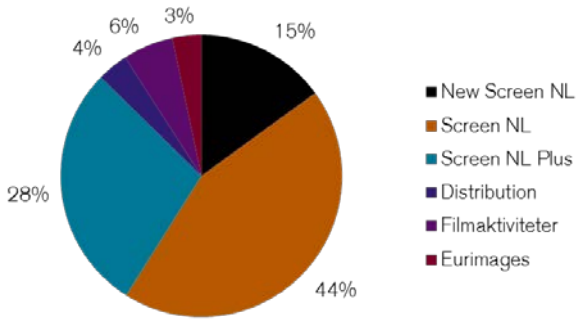

Den största delen av budgeten 87 procent (23,9 miljoner euro) är avsedd för stöd till produktion och utveckling och fördelas inom ramen för tre övergripande program. New Screen NL är inriktat på förnyelse och talangutveckling, för filmiska experiment och för korta filmer inklusive animationer. Screen NL är inriktat på spelfilm, långa animationer och dokumentärer, och här ingår även minoritetssamproduktioner. I båda dessa program fördelas stöd till projekt efter beslut av styrelsen på rekommendationer från filmkonsulenter. Det finns totalt sju konsulenter varav tre för New Screen NL där en har ansvar för animation och fyra för Screen NL där en har ansvar för dokumentärfilm. Vidare finns också det halvautomatiska Screen NL Plus som dels har ett stöd till filmer med stor publikpotential och som har 70 procent av budgeten färdigfinansierad, dels stöd till distribution av nederländska arthousefilmer och dokumentärer.

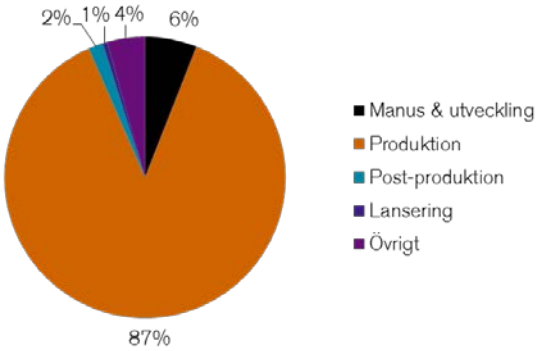

De huvudsakliga kriterierna som utvärderas av konsulenterna gäller kvalitet på manus och filmprojekt, de involverades förutsättningar samt distributionsmöjligheter nationellt och internationellt.

I huvudsak är det nederländska produktionsbolag som kan söka stöd. Enskilda regissörer eller manusförfattare kan söka stöd för experimentell film och animationer med begränsningen att budgeten ej får överstiga 25 000 euro.

För de 36 nederländska långa spelfilmer som hade premiär 2012 och som fått stöd från filmfonden var den genomsnittliga stödnivån 35,4 procent. För de totalt 26 dokumentärfilmer som fick stöd 2012 var den genomsnittliga stödnivån 31 procent.

Produktionen i Nederländerna uttryckt som antal premiärsatta långfilmer har ökat de senaste tio åren. 2012 hade nära 80 filmer med nederländsk inblandning premiär, inklusive dokumentärer. Det är framför allt de internationella samproduktionerna och dokumentärerna som har ökat.

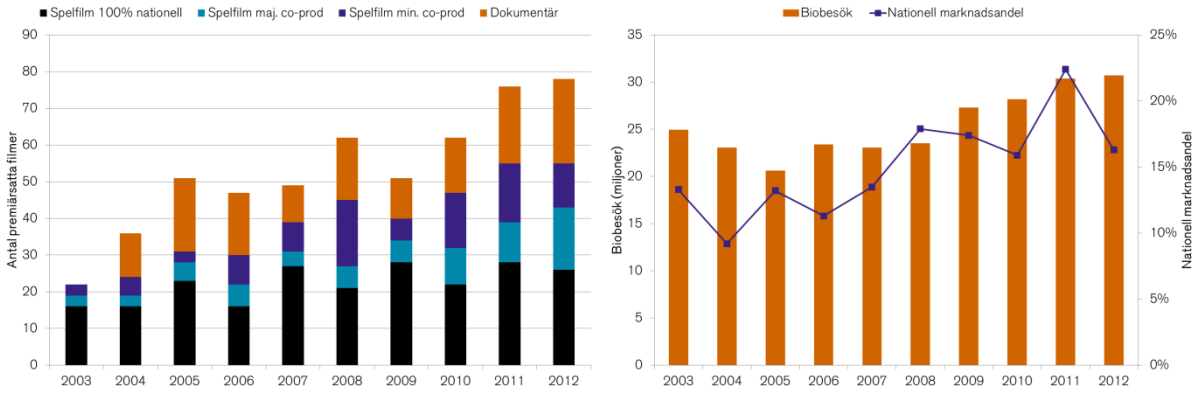

Antalet biobesök har ökat under senare hälften av den senaste tioårsperioden. 2012 gjordes 30,7 miljoner biobesök i Nederländerna, vilket är 5 miljoner fler än snittet sedan 2003. Marknadsandelen sjönk 2012 ner till 16,3 procent efter en toppnotering 2011 då 22,4 procent av biobesöken gällde nederländsk film. I genomsnitt har marknadsandelen varit 15 procent under de senast tio åren.

Norge

Norsk Filminstitutt (NFI) grundades i sin nuvarande form 2008 då det tidigare filminstitutet slogs samman med Norsk filmfond, Norwegian Film Commission och Norsk filmutvikling. Institutet verkar självständigt under kulturministeriet. Dess uppdrag innefattar administration av det statliga stödet till utveckling, produktion och spridning av norska audiovisuella produktioner samt att vara det nationella centret för att utveckla talanger och idéer inom film, tv och dataspelsindustri. I uppdraget ingår vidare att representera norsk film internationellt och att lyfta fram film som ett uttryck för konst och kultur.

Filminstitutets budget kommer till allra största del från statsbudgeten. Budgeten för stöd till film, tv och interaktiva medier uppgår 2013 till cirka 56 miljoner euro. Det är cirka 25 procent högre än budgeten 2009, det första helåret som det nuvarande institutet var verksamt.

Stödsystemet är uppbyggt av flera olika stödformer och inkluderar stöd till manus- och projektutveckling, produktion, distribution, marknadsföring och utbildning. Under 2012 fördelades stöd om totalt 51 miljoner euro. Av dessa gick nära tre fjärdedelar till film, 15 procent till tv och 4 procent till utveckling och produktion av interaktiva medier. Därutöver gick 9 procent till olika former av främjande åtgärder och marknadsföring av film, tv och interaktiva medier.

Hur de knappt 37 miljoner euro som gällde produktion och utveckling av film fördelade sig på olika stödformer visas i diagrammet nedan till höger. Det konsulentbaserade systemet fördelar stöd efter framför allt en konstnärlig bedömning men värdering sker också av projektets genomförbarhet, ekonomi, tekniska och marknadsmässiga förutsättningar. Vid NFI finns totalt sju konsulenter där två är inriktade på dokumentärfilm, två på långfilm varav en också har ansvar för tv-drama, en på kortfilm samt två på manus. Inom ramen för de konsulentvärderade filmerna fördelades 2 respektive 5 procent av filmstödet till manus och projektutveckling medan stödet till produktion från konsulenterna svarade för 29 procent. Därutöver finns ett marknadsstöd som baseras på filmernas publikpotential där beslut tas av NFI:s direktör efter förslag från avdelningsdirektören. Detta stöd omfattade 19 procent av stödet till film under 2012. Det finns dessutom ett efterhandsstöd som baseras på sålda biobiljetter och som utgör den största delen av filmstödet, 36 procent, medan slate-stödet, dvs. stöd till en producent för flera projekt, och stödet till samproduktioner uppgår till omkring 5 procent vardera.

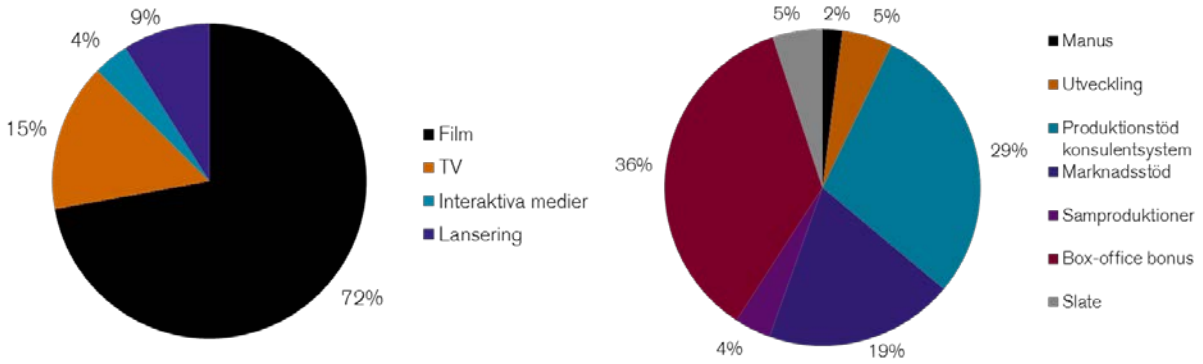

Vid Norska Filminstitutet finns därutöver ett talangutvecklingsprogram som kallas *Nya vägar* och som omfattar såväl kort- och långfilm som dokumentärer. Syftet är att främja konstnärligt mod och bidra till utveckling och nyskapande av norsk film genom att ge regissörer och producenter möjlighet till konstnärlig fördjupning och att pröva nya idéer. Stödet ges för projektutveckling och produktion där det senare förutsätter att den sökande fått stöd för projektutveckling inom programmet.

De långa spelfilmer som fick produktionsstöd av konsulent 2012 hade en genomsnittlig budget på drygt 2 miljoner euro, medan de som fick marknadsstöd hade en genomsnittlig budget på drygt 4,5 miljoner euro. Den genomsnittliga stödnivån var 39 procent i båda fallen. För dokumentärfilmer som fick stöd var den genomsnittliga budgeten 350 000 euro och stödnivån 42 procent.

Antalet premiärsatta norska långfilmer, spel- och dokumentärfilm sammantaget, har ökat under de senast tio åren. 2003 hade 20 norska filmer premiär på bio medan det var nära 30 filmer 2012. Det är i linje med en uttalad målsättning om att minst 25 norska långa spelfilmer ska ha premiär per år. Såväl helt inhemska som samproduktioner har ökat under perioden.

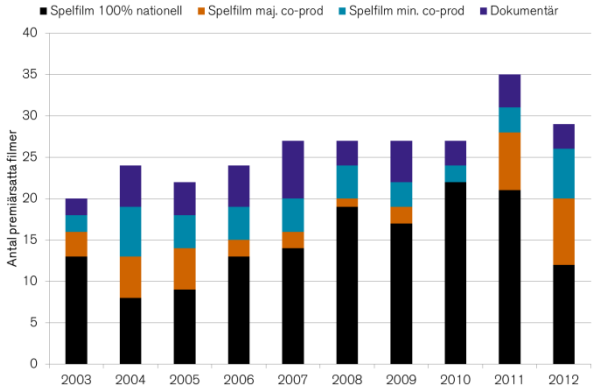

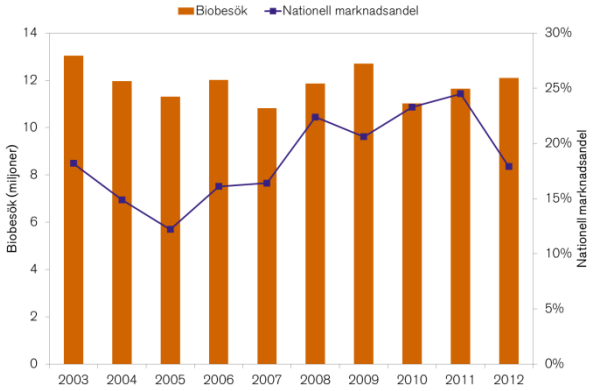

Antalet biobesök i Norge har varierat mellan knappt 11 och 13 miljoner de senaste tio åren med ett genomsnitt på 11,8 miljoner biobesökare. Den nationella marknadsandelen har ökat under den senaste femårsperioden från drygt 16 procent 2007 till nära 25 procent 2011. Under 2012 var marknadsandelen 18 procent vilket är något under snittet för de senaste tio åren (18,7 procent).

Polen

Polska Filminstitutet (PISF) är en oberoende statlig institution som lyder under kulturministeriet. Det nuvarande institutet bildades genom införandet av en filmlag 2005 och är en sammanslagning av flera tidigare institutioner. Filmlagen specificerar institutets uppdrag och finansiering liksom hur ledning, styrelse och experter för granskning ska utses och vilket uppdrag de har. Lagen är också relativt detaljerad när det gäller vem och vad som kan få stöd och vilka aspekter som ska bedömas.

Institutets uppdrag handlar om att skapa goda villkor för filmproduktion, att inspirera och utveckla polsk film med en särskild betoning på konstnärlig film. Institutet ska dessutom tillgängliggöra och stödja underhåll av såväl polskt som internationellt filmarv, stödja debuter och konstnärlig utveckling av unga filmskapare och att främja polsk films kreativitet. I uppdraget ingår också att utveckla en oberoende polsk filmindustri och att vara expertorgan på filmens område till den offentliga förvaltningen.

Det polska filminstitutets budget för hela verksamheten baseras på anslag från statsbudgeten, intäkter från filmer som PISF har rättigheter till, donationer och finansiella intäkter samt medel från en fond för främjande av kultur vars intäkter kommer från bland annat spel och lotterier. Dessa medel används för institutets aktiviteter förutom stöd till filmprojekt som är helt baserat på en skatt på 1,5 procent som biografer, distributörer, tv-företag och företag med digitala plattformar betalar. I och med att anslaget från stadsbudgeten inte används för stöd till filmproduktion är det inte skattebetalarna utan de som exploaterar filmen i olika fönster som står för finansieringen. Diagrammet nedan beskriver hur stor andel av intäkterna till filmstöd som de olika fönstren står för. Vid sidan av detta avsätter public service-tv 1,5 procent av budgeten till filmproduktion.

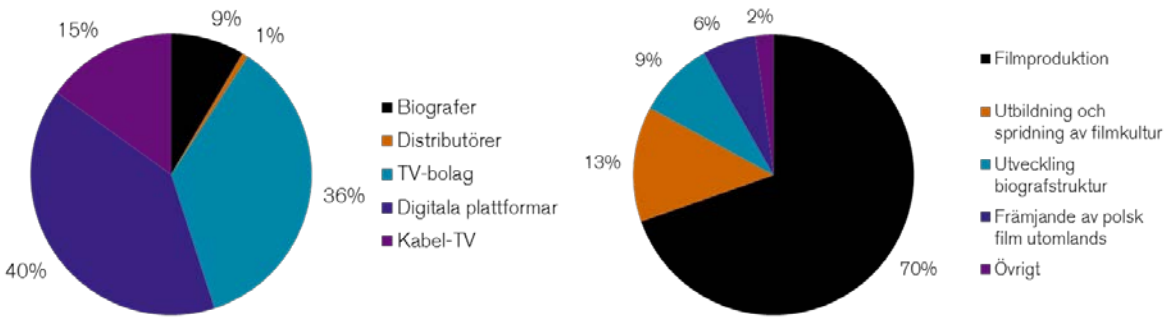

2013 är institutets totala budget 32 miljoner euro. Hur dessa fördelas på olika aktiviteter visas i diagrammet ovan till höger.

Vid sidan av filmlagen finns en förordning som reglerar filmstödet. Här är produktion av långfilm i fokus, minst 60 procent ska användas för detta ändamål, och stödet ska gå till film på biograf. Undantag görs för animerad film och dokumentärer där visning i tv är ett alternativ. Förordningen specificerar också vilka aspekter som ska betonas i urvalet av vilka projekt som får stöd, 21 olika aspekter inom fem områden. Det område som prioriteras är projektets konstnärliga, kognitiva och estetiska kvaliteter. Andra områden handlar om projektets betydelse för nationell kultur, polsk tradition och det polska språket, berikande av europeisk kulturell mångfald, vilka effekter projektet kan förväntas ha på till exempel teknik och bransch, samt varje projekts ekonomiska förutsättningar.

Beslut om vilka projekt som ska få stöd tas av institutets direktör. I huvudsak baseras dessa beslut på bedömningar av expertgrupper men direktören förfogar över 15 procent av stödbudgeten för egna

prioriteringar. Expertgrupperna som svarar för den första bedömningen består av representanter från den polska filmindustrin. I ett andra steg gör ordförandena för de olika grupperna tillsammans en samlad värdering som ligger till grund för direktörens beslut. Stödnivån får maximalt vara 50 procent och det finns ett system med maximala stödbelopp för olika typer av film. För film med höga konstnärliga ambitioner avseende innehåll och form, film med begränsat kommersiellt värde eller filmer med låg budget kan stödnivån bli så hög som 70 procent samtidigt som beloppsgränserna är lägre. Förordningen innehåller också speciella regler för mer kommersiella filmer som i stället för stöd kan få räntefria lån.

Diagrammet nedan visar hur stödet till filmproduktion, som totalt uppgår till 22 miljoner euro, fördelas på olika typer av stöd. Stöd till produktion av spelfilm står för två tredjedelar av den totala stödgivningen, medan manus- och utvecklingsstöd står för 7 procent.

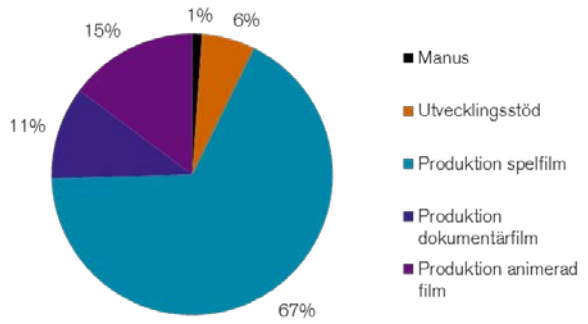

Den nya filmlagen har haft en positiv effekt på produktionsnivån i Polen. 2012 producerades 47 långfilmer, vilket också är den nivå det legat på de senaste fem åren. Det ska jämföras med 23 producerade långfilmer under 2005 då den nya filmlagen kom till. Långa spelfilmer med polska huvudproducenter stod för majoriteten av ökningen. Den betoning på internationalisering som finns i både filmlagen och förordningen visar sig samtidigt i att antalet samproduktioner också ökat.

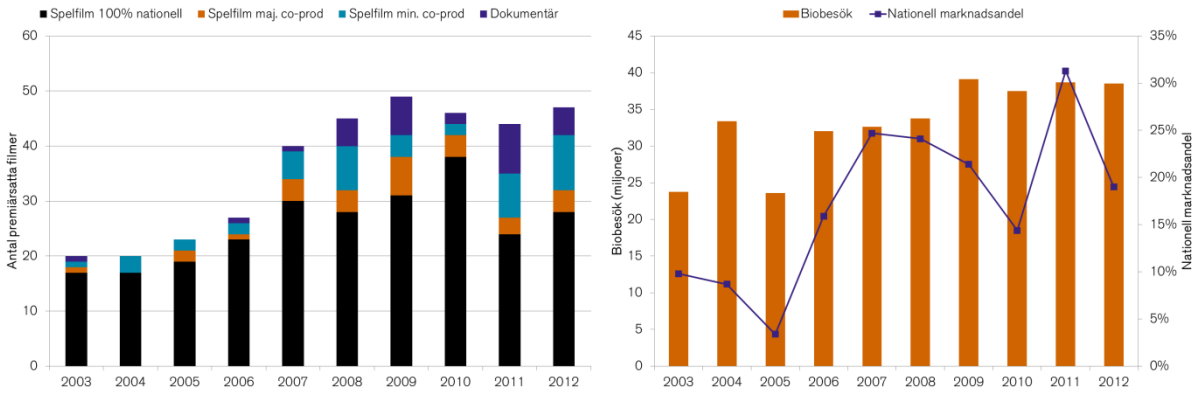

Även antalet biobesökare har ökat efter införandet av den nya filmlagen, både generellt och när det gäller polsk film. De senaste fem åren har den polska marknadsandelen i genomsnitt varit 22 procent, vilket är 10 procentenheter högre än snittet för föregående femårsperiod.

Sverige

Svenska Filminstitutet grundades 1963 av staten och olika organisationer inom filmbranschen. Det är en självständig stiftelse vars styrelse utses av regeringen. Uppdragen, som innefattar att stödja produktion av ny film samt distribution och visning av värdefull film, att bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet och att representera svensk film internationellt, definieras i Filmavtalet, filmpropositionen och i det årliga regleringsbrevet. Det nuvarande Filmavtalet, som är det sjätte i ordningen, gäller för perioden 2013-2015 och trädde i kraft 1 januari i år.

I 2013 års Filmavtal anges visionen att Sverige ska vara en ledande filmnation i Europa. Det övergripande målet med det nya Filmavtalet är att främja en svensk filmproduktion av hög kvalitet och hög attraktionskraft, såväl nationellt som internationellt, samt en stark och dynamisk filmbransch där produktionen präglas av kontinuitet och förnyelse. Filmavtalet ställer också upp ett antal mål som avtalet ska bidra till. De inkluderar att Sverige ska ha den högsta marknadsandelen i Norden, antalet biografbesök i Sverige ska öka, att stöden ska fördelas så att de skapar bästa möjliga förutsättningar för en modern, stark och självständig filmproduktion och filmbransch. Svensk film ska vara representerad i tävlingssektionerna i Berlin och Cannes, samt på de tio viktigaste internationella filmfestivalerna. Sverige ska också vara ledande i Europa när det gäller utveckling, produktion och distribution genom nya medier liksom inom såväl barn- och ungdomsfilm som dokumentärfilm. Vidare ska stöden fördelas jämnt mellan kvinnor och män och fördelningen utgå från ett mångfaldsperspektiv. Vid sidan av dessa målsättningar finns i filmpropositionen ett antal ytterligare kulturpolitiska uppdrag.

Stöd till produktion, distribution, visning och lansering av ny svensk film, samt åtgärder mot olovlig hantering av film finansieras via Filmavtalet medan de övriga kulturpolitiska uppdragen finansieras med direkta statsanslag från regeringen. Budgeten för 2013 är totalt cirka 60 miljoner euro varav medel inom Filmavtalet utgör omkring 47 miljoner euro. Som framgår av diagrammet nedan till vänster utgör statens anslag till Filmavtalet nära 50 procent. Resterande delar kommer från filmbranschen via framför allt biografavgiften som innebär att 10 procent av biografernas intäkter från sålda biobiljetter går till produktion av ny svensk film. Övrig finansiering kommer bland annat från public service-tv, privata tv-bolag samt regionala filmproduktionscentrum. Andelarna baseras på en uppskattning av intäkterna från biografavgiften medan övriga belopp är angivna i Filmavtalet.

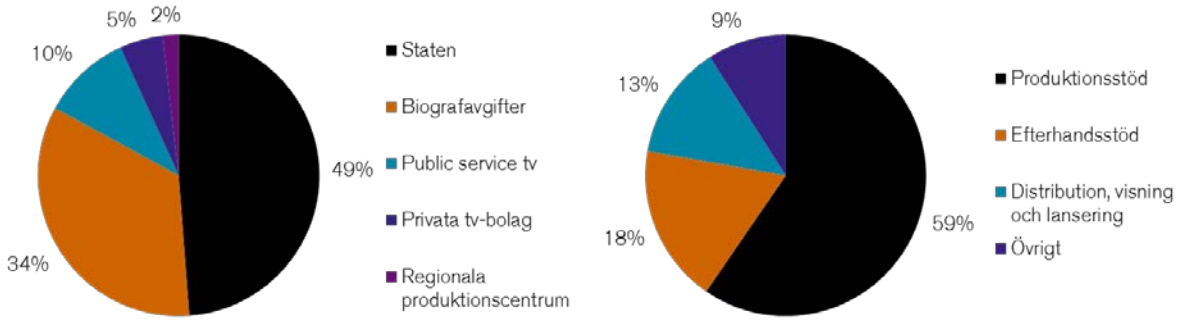

Diagrammet ovan till höger visar hur budgeten inom Filmavtalet, som under 2012 uppgick till cirka 46 miljoner euro, fördelades på olika verksamheter. De stödformer som går till produktion av ny film, i form av produktionsstöd eller efterhandsstöd, stod tillsammans för nära 80 procent. Filmavtalet fastställer förhållandevis detaljerat hur stor andel av de medel som finns inom avtalet som ska fördelas på olika typer av stöd och filmer. Produktionsstödet till svenska producenter beslutas efter bedömning av en konsulent, medan efterhandsstödet – det så kallade publikrelaterade stödet – baseras på filmernas biografintäkter. Vilka kriterier

som konsulenterna ska beakta vid bedömningen fastställs av Filminstitutet utifrån syftet att nå Filmavtalets mål.

Diagrammet nedan visar hur de medel som konsulenterna beslutade om under 2012 fördelades i form av utvecklingsstöd och produktionsstöd till olika typer av filmer. Som framgår utgjorde utvecklingsstöden cirka 11 procent av de fördelade stödmedlen medan närmare 67 procent gick till lång spelfilm. Under 2012 fick 23 långa spelfilmer produktionsstöd och den genomsnittliga stödandelen var 34 procent. Dessa spelfilmer hade en genomsnittlig budget på knappt 3 miljoner euro. Antalet långa dokumentärer som fick stöd uppgick till 13 med en genomsnittlig stödandel på 38 procent. Dessa filmer hade en genomsnittlig budget på nära 425 000 euro.

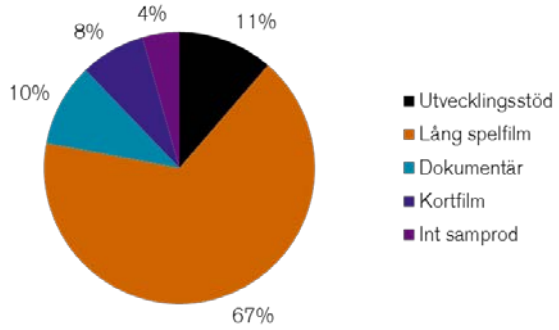

Det nya filmavtalet innebär flera nyheter när det gäller formerna för produktionsstöd. Bland annat finns från och med 2013 ett automatiskt förhandsstöd till filmer med en budget på minst 1,6 miljoner euro och som bedöms ha möjlighet att nå minst 250 000 biobesökare.[2] Stödet fördelas utifrån principen först till kvarn. Ett nytt efterhandsstöd infördes också i det nya Filmavtalet som kommer att ha effekt först 2014. Det ger huvudproducenten tillgång till investeringskapital motsvarande 65 procent av bruttobiljettintäkter mellan cirka 195 000 och 380 000 euro för tidigare filmer. Stödet fonderas av stiftelsen upp till fem år och kan användas då produktionsbeslut tagits om ett nytt filmprojekt. Tidigare har produktionsstöden varit inriktade på film med biografpremiär, men i och med det nya Filmavtalet finns inte längre detta krav. Avtalet innehåller också nya stöd till utveckling av dramaserier om minst 3 avsnitt om minst 44 minuter vardera samt till s.k. cross media, dvs. audiovisuella produkter för spridning i skilda medier och på olika plattformar.

Antalet svenska filmer som haft premiär på bio har varierat mellan strax under 40 till drygt 50 under den senaste tioårsperioden. Fördelningen mellan de inhemska filmerna och minoritetssamproduktioner har varierat utan någon uppenbar trend. Det totala antalet biobesök under den senaste tioårsperioden har varierat mellan som lägst strax över 15 miljoner och som högst drygt 18 miljoner med ett genomsnitt på drygt 16 miljoner. Den svenska marknadsdelen har i genomsnitt varit 22 procent med en tydlig topp 2009 till följd av framför allt Millenium-filmerna. Under 2012 gjordes totalt 18,4 miljoner biobesök vilket var det högsta antalet besök sedan slutet av 1980-talet. Av dessa gällde drygt 22 procent besök på en svensk film.

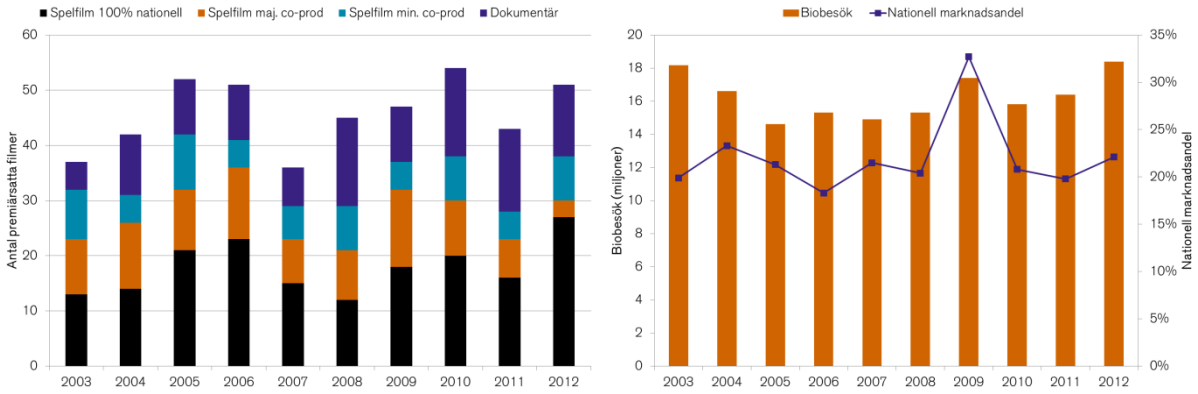

[2] Under förutsättning att stödet blir godkänt av Europeiska kommissionen.

Österrike

Österrikiska Filminstitutet är en federal institution som etablerades 1981 för att stärka landets filmindustri i både kulturella och ekonomiska sammanhang med målet att stärka den österrikiska filmen. Institutets uppdrag innefattar stöd till produktion, spridning och marknadsföring av österrikisk film, insatser för att utveckla nya talanger och att årligen sammanställa en filmindustrirapport. Institutet ska stärka såväl kulturella som ekonomiska och internationella aspekter av filmindustrin och förbättra den internationella inriktningen på österrikisk film. Ytterligare innefattar uppdraget att stödja internationella samproduktioner, stödja samarbetet mellan film- och tv-industrin, samt verka för en harmonisering och ökad koordinering av den federala och den regionala filmfinanseringen.

Institutet finansieras i huvudsak direkt från statsbudgeten. År 2012 uppgick budgeten till 16,6 miljoner euro. Värt att notera är att det österrikiska filminstitutets budget har dubblerats de senaste tio åren och uppgår 2013 till 20 miljoner euro.

Filminstitutet ska enligt den senaste filmfinansieringslagen (2010) fördela stöd dels baserat på en bedömning av enskilda projekt, dels baserat på tidigare filmer – s.k. referensfilmer. För den del av finansieringen som baseras på bedömning av enskilda projekt ska de väljas som förväntas ha konstnärlig och/eller ekonomisk framgång, eller som gynnar utvecklingen av nya talanger. För att få stöd inom referensfilmssystemet ska producenten av en långfilm ha producerat en film som nått målet om konstnärlig eller ekonomisk framgång. Den konstnärliga framgången ska ha visats genom att tidigare filmer har blivit utvalda för deltagande i eller erhållit pris vid en viktig filmfestival, medan den ekonomiska framgången specificeras i antal biobesökare. I riktlinjerna för stöden anges vilka festivaler det gäller och vilka besöksnivåer som är aktuella. Där specificeras också särskilda regler för dokumentärfilm, barnfilm och för filmer av nya talanger.

Stöd ges till manus- och projektutveckling, till produktion inklusive internationella samproduktioner, till marknadsföring och yrkesutbildning för verksamma inom filmområdet med såväl kreativ som teknisk och kommersiell inriktning. Beslut om stöd fattas av en projektkommitté bestående av institutets chef och fyra experter som själva är verksamma i branschen och som tillsammans ska representera produktion, regi, manus och marknadsföring. Beslut om stöd till manusutveckling baseras på förslag till projektkommittén från en rådgivande grupp bestående av sex personer, två vardera från produktion, regi och manus.

Stödet till film uppgick under 2012 till totalt 16,1 miljoner euro. Av dessa fördelades 80 procent till produktion och utveckling, 19 procent till spridning och resterande medel till vidareutbildning och övriga stöd.

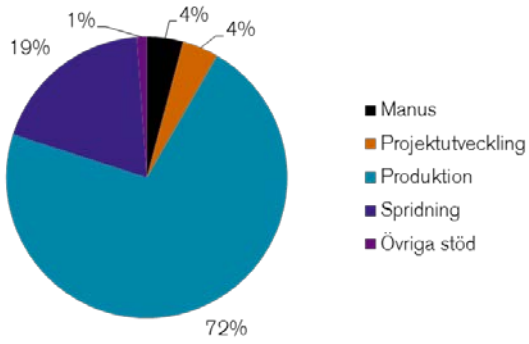

Av stödet till produktion och utveckling fördelades 31 procent baserat på referensfilmsystemet, medan 69 procent utgjordes av urval som görs av projektkommittén. Fördelningen mellan manusutveckling,

projektutveckling och produktion av olika typer av film skiljer sig åt mellan de olika stödgrunderna vilket framgår av de två figurerna nedan.

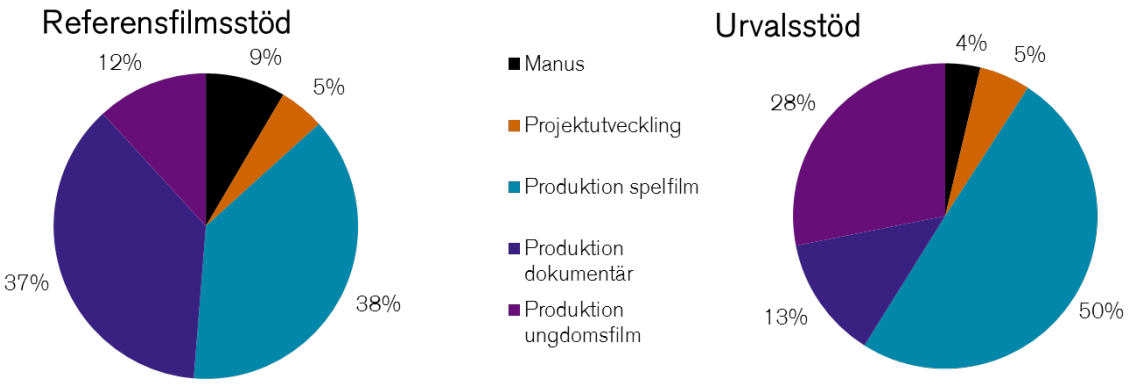

Under de senaste tio åren har en dubbliering av antalet premiärsatta österrikiska filmer sammanfallit med en ökningen av institutets budget. Fram till 2009 låg produktionen på strax över 30 filmer per år medan den under senare år stigit till närmare 55. Det är framför allt antalet samproduktioner och dokumentärer som har ökat.

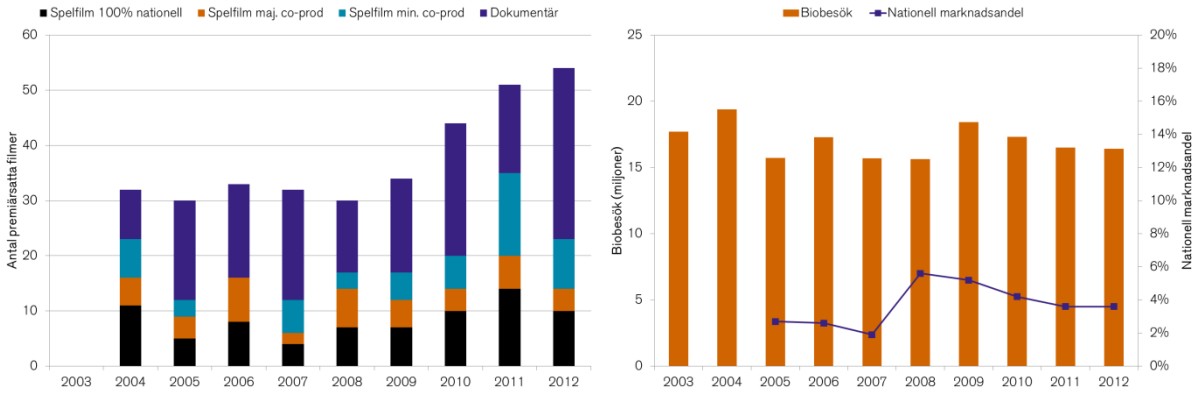

Antalet biobesökare i Österrike har under samma period legat relativt konstant. Under 2012 uppgick antalet besök till 16,4 miljoner vilket är 0,6 miljoner färre än genomsnittet under de senaste tio åren. Ökningen av antalet premiärsatta inhemska filmer har inte lett till en motsvarande ökning av den egna marknadsandelen. Under 2012 gällde 3,7 procent av biobesöken österrikisk film vilket motsvarar genomsnittet de senaste åtta åren.

Källor

Denna översikt är baserad på följande källor:

1. Styrdokument såsom lagar, förordningar, filmavtal och målsättningsprogram tillgängliga på organisationernas hemsidor, nedladdade i september 2013.

2. Beskrivningarna av stödordningar är baserade på ovanstående dokument, och stödbeskrivningar tillgängliga på organisationernas hemsidor, nedladdade i september 2013.

3. *Facts & Figures* för 2012 tillgängliga på organisationernas hemsidor, nedladdade i september 2013.

4. Uppgifter om besök och marknadsandelar baseras på *Facts & Figures* och publikationer från European Audiovisual Observatory som *Marché du Film Focus 2013* och *Yearbook Vol. 2 2012* och tidigare utgåvor av samma publikationer.

5. *Public Funding for Film and Audiovisual Works in Europe* (2011 Edition), Susan Newman-Baudais, European Audiovisual Observatory.